

Republica Moldova

PARLAMENTUL

HOTĂRÎRE Nr. HP153/2011
din 15.07.2011

pentru aprobarea Strategiei securității naționale a Republicii Moldova

Publicat : 14.10.2011 în MONITORUL OFICIAL Nr. 170-175 art. 499 Data intrării în vigoare

*Versiune în vigoare din 22.12.17 în baza modificărilor prin
[HP269 din 07.12.17, MO441-450/22.12.17 art.755](#)*

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art. 1. - Se aprobă Strategia securității naționale a Republicii Moldova, expusă în anexă.

Art. 2. - Guvernul va ajusta programele naționale și planurile de acțiuni la obiectivele, prioritățile și politicile expuse în Strategie.

Art. 3. - Consiliul Suprem de Securitate va monitoriza implementarea Strategiei și va prezenta anual Parlamentului un raport în acest sens.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI MARIAN LUPU

Chișinău, 15 iulie 2011.

Nr. 153.

Anexă

STRATEGIA SECURITĂȚII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

1. Introducere

Strategia securității naționale a Republicii Moldova (denumită în continuare *Strategie*) pornește de la interesele naționale, răspunde la amenințările și la riscurile cu impact asupra securității naționale, stabilește obiectivele sistemului de securitate națională, identifică mijloacele și căile de asigurare a securității naționale. Strategia este totodată un act politico-juridic pe termen mediu ce permite adaptarea la evoluțiile interne și externe a politicii în domeniul securității naționale, identificarea segmentelor specifice ale sistemului de securitate națională care necesită reformare, elaborarea unui plan realist de implementare a reformelor.

Bazîndu-se pe Concepția securității naționale, întregul ansamblu de acțiuni orientate spre asigurarea securității țării pornește de la înțelegerea faptului că, în prezent, securitatea națională a unui stat european nu mai poate fi privită ca un fenomen izolat. Instabilitățile și pericolele din Europa, inclusiv de la periferiile ei, afectează starea de securitate a tuturor

statelor europene, impunând o cooperare internațională intensă, eforturi comune. Strategia va servi drept bază în elaborarea Strategiei militare naționale, Strategiei de informare și de comunicare cu publicul în domeniul apărării și al securității naționale, precum și a unor alte strategii sectoriale în domeniul securității naționale. Strategia ține cont de abordarea multilaterală a securității naționale, de caracterul ei multidimensional și interdependent, determinat atât de starea de lucruri din domeniul politic, militar și cel al ordinii publice din țară, cât și de situația din sfera economică, socială, ecologică, energetică și de altă natură. Astfel, Strategia stabilește criteriile cărora trebuie să li se conformeze sistemul de securitate națională, acestea fiind: respectarea principiilor statului de drept și a normelor de protecție a drepturilor omului, consolidarea instituțiilor și a principiilor democratice în țară, creșterea economică, asigurarea unui control civil asupra forțelor armate și a structurilor de forță, implementarea principiului de demilitarizare a instituțiilor în stat care nu au atribuții de apărare, promovarea bunelor relații cu statele vecine, protejarea cuvenită a informațiilor clasificate. Strategia cuprinde totodată acțiuni necesare în alte sectoare de importanța majoră pentru securitatea națională, precum sănătate, ecologie, educație, luptă împotriva corupției.

2. Interesele naționale și politica de securitate

Interesele naționale vitale ale Republicii Moldova rezidă în asigurarea și în apărarea independenței, suveranității, integrității teritoriale, a frontierelor inalienabile ale statului, a siguranței cetățenilor, în respectarea și în protejarea drepturilor și a libertăților omului, în consolidarea democrației, ceea ce permite dezvoltarea unui stat de drept și a unei economii de piață. Prioritate absolută în politica de securitate a Republicii Moldova o are urmărirea acestor interese.

Din punct de vedere strategic, Republica Moldova își îndreaptă eforturile spre garantarea dezvoltării statului și a societății în plan de civilizație și economie, spre transformarea lui într-o democrație funcțională și stabilă, spre crearea și promovarea unor condiții favorabile pentru creșterea bunăstării populației și a prosperității țării, pentru modernizarea statului prin dezvoltarea științei, tehnologiilor, învățământului, sistemului și a infrastructurii de sănătate și de asigurare socială, pentru protecția cuvenită a mediului și a tezaurului național. Promovarea intereselor naționale implică și eforturi de asigurare a unei poziționări și acțiuni adecvate ale statului pe arena internațională care să permită promovarea și garantarea intereselor naționale peste hotarele țării.

Un element central din instrumentarul necesar pentru apărarea și promovarea intereselor naționale ale statului este oferit de procesul de integrare europeană a Republicii Moldova. Politica de securitate a Republicii Moldova reprezintă un ansamblu de concepte, de norme juridice și de acțiuni orientate spre promovarea și protejarea intereselor naționale prin identificarea, prevenirea și contracararea amenințărilor și a riscurilor cu impact asupra securității statului.

Urmare a unei analize a contextului strategic și a situației din țară, au fost identificate principalele amenințări la adresa securității naționale: sărăcia, subdezvoltarea economică și dependența energetică, conflictul transnistrean, tensiunile din zonă și prezența militară străină, coerciția externă, factorul criminogen, corupția, problema demografică și acutizarea fenomenului migrației, sănătatea populației, calamitățile naturale, poluarea mediului, accidentele tehnogene, insecuritatea informațională, instabilitatea sistemului financiar-bancar.

Securitatea Republicii Moldova este afectată și de o serie de riscuri și vulnerabilități care pot degenera în amenințări în cazul ignorării și/sau al gestionării lor inadecvate. La acest capitol se înscriu: insecuritatea societală (polarizarea societății, alcoolismul, narcomania, tabagismul etc.), instabilitatea politică și capacitățile reduse de securizare a frontierei de stat (în particular, lipsa controlului asupra segmentului ei transnistrean), terorismul, insecuritatea alimentară, influența crizelor economice și a celor financiare, inclusiv a celor externe.

Asigurarea unui caracter durabil și stabil stării de securitate națională a Republicii Moldova depinde de abilitatea/capacitatea statului de a face față provocărilor complexe, care constituie rezultatul mai multor procese transfrontaliere, intercalate și interpătrunse, de natură politică, economică, socială, demografică și ecologică. Abilitatea/capacitatea Republicii Moldova de a face față acestor provocări va crește sau va scădea în funcție de viteza eliminării discrepanțelor, la capitolul dezvoltare democratică, economică și tehnologică, dintre țara noastră și țările europene dezvoltate.

Astfel, pentru a proteja interesele naționale, autoritățile publice vor întreprinde măsurile necesare și vor utiliza mijloacele corespunzătoare în scopul diminuării vulnerabilităților sistemului de securitate națională și al creșterii capacității naționale de a răspunde la amenințări și la riscuri. Se va asigura totodată evaluarea continuă a amenințărilor și a riscurilor cu impact asupra securității naționale, proces care va include, de asemenea, formularea de propuneri și de recomandări menite să actualizeze politica de securitate a statului.

În procesul de promovare a intereselor naționale se va ține cont de statutul de neutralitate permanentă al Republicii Moldova, care presupune că țara noastră nu este parte la blocuri militare și nu admite dislocarea pe teritoriul său de trupe militare sau de armamente ale altor state și ale blocurilor militare.

Realizarea obiectivelor strategice de securitate implică participarea administrației publice de toate nivelurile, a societății civile și a organizațiilor neguvernamentale, precum și a cetățenilor.

3. Consolidarea securității naționale prin intermediul politicii externe și al politicii de apărare

Pornind de la mediul internațional de securitate și de la contextul în care este plasată Republica Moldova, politica externă a statului este parte integrantă a politicii de securitate națională, fiind direcționată spre asigurarea, pe plan extern, a unor condiții satisfăcătoare pentru starea de securitate națională și a unui mediu propice de promovare a intereselor naționale peste hotarele țării.

Principalele repere de politică externă a Republicii Moldova ce țin de asigurarea stării de securitate națională și de promovarea eficientă a intereselor ei naționale se referă la:

integrarea țării în Uniunea Europeană;

promovarea unor relații reciproc avantajoase și edificarea unor parteneriate strategice cu UE, România, Ucraina, Statele Unite ale Americii și cu Federația Rusă;

intensificarea cooperării internaționale în vederea preluării practicilor folosite în țările UE pentru edificarea unui sector funcțional de securitate națională.

Pe plan extern, activitățile Republicii Moldova vor fi orientate spre stabilirea și consolidarea unor relații internaționale și formule de cooperare care să excludă riscul de implicare în conflicte ce ar amenința interesele naționale și care, în cazul unor astfel de conflicte, ar

permite depășirea lor prin eforturi comune cu partenerii strategici externi și prin apelare la mecanismele dreptului internațional. Astfel, pentru consolidarea securității naționale, vor fi realizate acțiuni specifice de politică externă bazate pe respectarea tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, a obiectivelor și a principiilor Cartei ONU.

Un loc aparte în contextul securității îi revine participării Republicii Moldova la eforturile globale, regionale și subregionale de promovare a stabilității și a securității internaționale prin cooperare în cadrul ONU, OSCE, precum și cu NATO, cu alte organizații internaționale relevante, participării la misiunile din cadrul Politicii de Securitate și Apărare Comună a UE (CSDP).

3.1. Procesul de integrare în Uniunea Europeană

Securitatea națională a Republicii Moldova nu poate fi concepută în afara contextului securității europene. Luând în considerare faptul că Uniunea Europeană este un factor stabilizator, important pentru sistemul de securitate națională, Republica Moldova va depune eforturi pentru a avansa în procesul de integrare europeană. Aderarea în perspectivă la Uniunea Europeană va consolida securitatea țării, Republica Moldova devenind beneficiar și sursă de stabilitate și securitate. Negocierea unui cadru de cooperare care să reflecte fără echivoc perspectiva de aderare rămîne un obiectiv strategic pentru Republica Moldova.

O atenție deosebită în cadrul eforturilor de integrare va fi acordată intensificării cooperării cu UE pe linia Politicii Externe și de Securitate Comună (CFSP) și CSDP, orientată spre consolidarea securității naționale și a celei regionale. Republica Moldova va coopera cu UE în domeniile prevenirii și soluționării conflictelor, gestionării crizelor, neproliferării armelor de distrugere în masă.

3.2. Participarea la eforturile internaționale orientate spre gestionarea amenințărilor și a provocărilor contemporane

Republica Moldova va utiliza activ cadrul de cooperare cu Uniunea Europeană, cadrul de cooperare multilaterală, oferit de ONU, de Consiliul Europei, de OSCE, de NATO, de Inițiativa Central Europeană, de Procesul de Cooperare din Sud-Estul Europei, de alte organizații și inițiative internaționale, precum și programele și inițiativele orientate spre prevenirea și reglementarea conflictelor regionale și a celor interne, spre abordarea și soluționarea problemelor de securitate globală și regională cu impact asupra securității naționale, spre combaterea terorismului internațional, contracararea crimelor transfrontaliere, prevenirea degradării mediului ambiant și bolilor contagioase, a proliferării armelor de distrugere în masă, spre eliminarea sărăciei și promovarea dezvoltării etc. Luând în calcul persistența conflictelor ce amenință securitatea regională și afectează integritatea teritorială și independența statelor suverane, Republica Moldova sprijină crearea și eficientizarea, în cadrul organizațiilor internaționale relevante, în particular al ONU, UE și al OSCE, a mecanismelor de mediere, de prevenire și de gestiune a crizelor și a conflictelor, precum și a mecanismelor de control al onorării angajamentelor asumate de statele membre.

Participarea la operațiunile internaționale sub egida ONU, UE și OSCE se va înscrie în contextul contribuției Republicii Moldova la eforturile internaționale de asigurare a securității. Dezvoltarea capacităților necesare participării la operațiunile internaționale umanitare, de pacificare și de salvare-deblocare, precum și mărirea amplitudinii acestei

participări fac parte integrantă a planurilor de dezvoltare și de reformă a Forțelor Armate și a structurilor sectorului de securitate națională.

În calitate de membru responsabil al comunității internaționale, luând în calcul producerea și traficul ilegal de arme din zonele aflate în afara controlului guvernelor țărilor afectate de conflicte interne, Republica Moldova sprijină eforturile care urmăresc sporirea măsurilor de încredere, consolidarea și extinderea regimurilor internaționale de control al armamentelor, prevenirea proliferării armelor de distrugere în masă și a unor categorii de arme convenționale. Republica Moldova va participa activ la eforturile direcționate spre revitalizarea regimului de control asupra armamentului convențional în Europa și a principiilor fundamentale pe care se bazează acest regim de control, în primul rând a principiului internațional recunoscut al necesității acordului liber exprimat al statului gazdă pentru staționarea de forțe militare străine pe teritoriul său. Implementarea angajamentelor asumate anterior în acest context va crea condițiile necesare pentru instituirea unui nou regim de control asupra armamentului convențional în Europa.

Cooperarea în cadrul CSI în domeniile ce țin de securitate este condiționată de angajamentele asumate la momentul aderării la această organizație, potrivit cărora Republica Moldova nu participă la abordarea problemelor politico-militare. Astfel, prioritate se va acorda dimensiunii economice, comerciale cu impact asupra securității economice și energetice a Republicii Moldova, precum și cooperării bilaterale cu țările membre ale CSI.

3.3. Cooperarea cu Organizația Tratatului Nord-Atlantic (NATO)

Relațiile cu NATO se înscriu în limitele Parteneriatului pentru Pace (PfP), ale Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC) și se realizează în practică potrivit Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului (IPAP) Republica Moldova-NATO. Dezvoltarea acestor relații reprezintă o contribuție a țării noastre la consolidarea securității și stabilității europene, care, la rândul său, are un impact favorabil asupra securității naționale. O asemenea strategie va asigura Republicii Moldova trecerea de la calitatea de consumator la cea de sursă a securității și a stabilității regionale, iar participarea în continuare la PfP și EAPC îi va permite să utilizeze și să implementeze experiența internațională în reformarea sectorului de securitate și de apărare.

Cooperarea Republicii Moldova cu NATO se înscrie în limitele Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic și ale Parteneriatului pentru Pace, ceea ce nu aduce atingere statutului constituțional de neutralitate permanentă al țării și nu excede cadrul constituțional respectiv.

Prin procesul de individualizare și de aprofundare a cooperării cu NATO, la care s-a ajuns odată cu lansarea în 2006 a Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului, Republica Moldova urmărește să confirme vectorul de acțiune europeană pe care și l-a asumat, să obțină instrumentele și practicile necesare pentru edificarea unui sector de securitate națională funcțional, capabil să facă față amenințărilor și riscurilor de tip nou, precum și celor convenționale, cu care continuă să se confrunte statul și, implicit, să treacă din categoria de consumator la cea de generator de securitate în regiune.

Implementarea IPAP ține de reformarea sectorului de securitate națională în conformitate cu standardele și cu practicile europene în domeniul securității. Principalele obiective IPAP vizează:

reformarea bazei politico-juridice a sectorului de securitate națională și ajustarea ulterioară a actelor normative la baza politico-juridică reformată;

instituirea capacităților naționale de planificare și de analiză strategică în domeniul securității naționale și al apărării, atribuirea de caracter funcțional acestor capacități; implementarea calitativă a recomandărilor Analizei Strategice a Apărării; inițierea procesului de instituire a mecanismelor moderne de planificare bugetară în domeniul securității naționale și al apărării; instituirea mecanismelor unui control democratic autentic asupra sectorului de securitate națională.

Realizarea obiectivelor respective și a măsurilor pe care le implică ele determină necesitatea obținerii în structurile sectorului de securitate națională a unui personal calificat în următoarele domenii:

planificare și analiză strategică în domeniul securității și al apărării, elaborare a politicilor de securitate;

planificare bugetară în sectorul de securitate națională;

elaborare a structurii de forță, dislocare a componentelor sectorului de securitate națională și desfășurare a misiunilor de pace;

management de personal în sectorul de securitate națională;

achiziții pentru sectorul de securitate națională;

servicii de informații;

justiție militară.

Republica Moldova va valorifica, de asemenea, cooperarea cu NATO în scopul dezvoltării capacităților naționale de pregătire, de prevenire și de gestionare a situațiilor excepționale, precum și a consecințelor acestora. În acest sens, autoritățile relevante vor intensifica schimbul de experiență și consultările cu NATO în vederea preluării și implementării celor mai bune practici în materie.

Cooperarea cu NATO în domeniul științific urmărește dezvoltarea potențialului științific și tehnic al Republicii Moldova, aplicarea standardelor adecvate cu impact asupra securității, precum și perfecționarea capacității statului de a reacționa la amenințările societății moderne.

3.4. Cooperarea la nivel bilateral în domeniul securității

Republica Moldova promovează relații cu toate țările lumii conform principiilor Cartei ONU pentru a se asigura de sprijinul lor în realizarea priorităților naționale, inclusiv a celor care țin de securitatea statului. Având în vedere rolul esențial în asigurarea securității globale și regionale pe care îl dețin statele cu resurse politico-militare, economice și informaționale majore, relațiile de cooperare în domeniul securității vor fi dezvoltate prioritar și în continuare cu țările membre ale Uniunii Europene, cu SUA, cu Federația Rusă și cu statele vecine atât pe plan bilateral, cât și multilateral oferit de cadrul organizațiilor internaționale. Republica Moldova va promova parteneriate strategice și parteneriate speciale cu România și Ucraina în vederea integrării europene și a consolidării securității naționale și, implicit, a securității regionale. Vor fi continuate eforturile în vederea consolidării cadrului juridic prioritar cu ambele state. O prioritate a cooperării cu statele vecine rămâne asigurarea securității regionale, inclusiv pe dimensiunile economice, energetice și ecologice.

Relațiile strânse cu statele membre ale Uniunii Europene presupun menținerea unui dialog activ, constructiv și ascendent, schimbul de experiență, realizarea unor proiecte comune, implementarea standardelor și a practicilor europene în domeniul securității.

Cooperarea multidimensională cu SUA implică intensificarea în continuare a dialogului

politic ținut la toate nivelurile, consultările pe probleme de securitate, precum și atragerea asistenței din partea SUA pentru realizarea proiectelor din diferitele sfere de dezvoltare ale Republicii Moldova. Un loc important în cooperarea dintre cele două țări îl ocupă sprijinul politic acordat Republicii Moldova în reglementarea conflictului transnistrean, asistența oferită în procesul reformelor democratice, precum și în modernizarea sectorului de securitate națională.

Dezvoltarea cooperării bilaterale cu Federația Rusă va continua în conformitate cu prevederile Tratatului politic de bază, care corespunde intereselor ambelor state. Republica Moldova va dezvolta potențialul constructiv al relațiilor bilaterale în sfera politică, economică, socială și energetică pe principiile: egalitate suverană, respect mutual și cooperare reciproc avantajoasă. Va fi dezvoltată o cooperare strânsă cu Federația Rusă atât pe plan bilateral, cât și în cadrul mecanismelor consacrate de negocieri în formatul „5+2” în vederea identificării unei soluții cuprinzătoare și viabile privind conflictul transnistrean în condițiile respectării suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova.

3.5. Promovarea politicii de apărare

Politica de apărare a Republicii Moldova reprezintă un ansamblu de viziuni, de concepții, de activități și de relații care reflectă caracterul complex al apărării și care definesc capacitatea statului în a asigura modernizarea continuă în vederea dezvoltării posibilităților sale de a utiliza defensiv mijloacele militare. Politica de apărare include aspectele externe și interne, militare și nonmilitare ale sistemului de securitate națională și se bazează pe principiul fundamental de asigurare a controlului democratic asupra forțelor armate prin promovarea transparenței și a responsabilității sistemului național de apărare în fața societății.

Recunoscut fiind faptul că, în momentul de față, riscul unei agresiuni armate împotriva Republicii Moldova este unul scăzut, politica de apărare a statului va fi îndreptată spre dezvoltarea capacităților militare suficiente pentru asigurarea executării următoarelor misiuni:

descurajarea și, după caz, respingerea unei agresiuni armate, prin desfășurarea operațiilor de apărare (acțiunilor de luptă);

asigurarea controlului și managementului spațiului aerian;

acordarea de sprijin autorităților civile în gestionarea situațiilor excepționale;

participarea la misiuni de pacificare, inclusiv la cele internaționale, și la misiuni umanitare.

Pornind de la necesitatea ajustării structurii forțelor armate la rigorile și la sarcinile ce derivă din misiunile menționate, se impune modificarea actualei sale componențe.

În acest context, Armata Națională va constitui unicul element al forțelor armate ale Republicii Moldova.

Serviciul Grăniceri și trupele de carabinieri, fiind în continuare componente ale sectorului de securitate națională, vor deveni, în mod definitiv, parte a sistemului de justiție și de afaceri interne. Trupele de carabinieri vor prelua integral de la organele poliției funcțiile de menținere și de restabilire a ordinii publice, urmînd calea profesionalizării complete și a trecerii graduale la serviciul prin contract.

Ținînd cont de caracterul în mare parte imprevizibil și urgent al calamităților naturale, precum și de frecvențele experiențe recente la capitolul respectiv, se consideră necesară modificarea actualului cadru legal în felul în care să permită conectarea expeditivă a forțelor armate la redresarea situațiilor excepționale din țară. De asemenea, există nevoia

de a reglementa acțiunile forțelor armate ale Republicii Moldova în cazul unui atentat terorist îndreptat spre destabilizarea stării ei de securitate.

Pentru dezvoltarea unui sistem național de apărare robust, eficient și pe măsura mijloacelor disponibile, Republica Moldova va întreprinde acțiunile necesare în vederea mai buneii instituționalizării a procesului de formulare a politicii de apărare. Realizarea acestui deziderat necesită elaborarea unui cadru legal corespunzător, delimitarea rolurilor și a responsabilităților între structurile de stat, existența unui mecanism de coordonare și de planificare strategică, precum și informarea deplină și implicarea activă a societății în procesul de elaborare a politicii de apărare.

Descrierea detaliată a politicii de apărare a statului și a aspectelor militare ale securității naționale a Republicii Moldova constituie obiectul Strategiei militare naționale.

4. Căile de asigurare a securității naționale

4.1. Combaterea sărăciei, asigurarea securității economice și diminuarea dependenței energetice

Securitatea economică reprezintă o parte componentă indispensabilă a securității naționale. Astfel, acțiunile autorităților administrației publice centrale vor fi orientate spre crearea unor condiții interne și externe care să asigure independența economiei naționale, o creștere economică durabilă, satisfacerea necesităților statului și ale cetățenilor, combaterea sărăciei, competitivitatea pe piețele externe. În scopul consolidării sistemului financiar-bancar național, autoritățile relevante vor întreprinde, de asemenea, măsuri de sporire a rezistenței sistemului dat față de crizele financiare și economice externe.

Securitatea energetică, parte integrantă a securității economice, reprezintă un ansamblu de măsuri orientate spre consolidarea complexului energetic prin diversificarea surselor de energie, prin extinderea rețelelor de transport și de distribuție a energiei și a resurselor energetice, prin modernizarea capacităților de generare amplasate pe teritoriul țării.

În scopul asigurării securității economice și energetice a țării, vor fi elaborate: un mecanism eficient de identificare a factorilor de pericol de ordin intern și extern, cu stabilirea acțiunilor necesare pentru asigurarea securității, și un sistem adecvat de luare a deciziilor bazat pe programe de dezvoltare social-economică. În acest sens, vor fi depuse eforturi sporite pentru:

efectuarea de transformări instituționale care să contribuie la coordonarea acțiunilor de asigurare a securității economice;

dezvoltarea și implementarea tehnologiilor de fabricare a produselor concurențiale;

dezvoltarea infrastructurii economiei naționale, necesară pentru realizarea transformărilor de structură;

asigurarea unei utilizări mai eficiente a resurselor;

dezvoltarea potențialului tehnico-științific, inovațional și de producție;

diversificarea potențialului de export;

colaborarea internațională în domeniul energiei și integrarea în sistemul energetic unic european;

îmbunătățirea climatului pentru investiții în generarea de energie electrică;

diversificarea genurilor de combustibili utilizați pe teritoriul țării, precum și a căilor de import al resurselor energetice;

majorarea, în măsura posibilităților, a capacităților economice competitive de producere a energiei electrice;

promovarea eficienței energetice și utilizarea resurselor energetice regenerabile, în conformitate cu politicile UE în domeniu;
crearea sau arendarea, în măsura posibilităților, a depozitelor de stocare a gazelor naturale;
inelarea sistemului național de gazificare;
gazificarea integrală a țării.

4.2. Gestionarea problemelor legate de conflictul transnistrean și de retragerea trupelor străine

Soluționarea problemei transnistrene trebuie să fie atinsă exclusiv prin mijloace pașnice în procesul de negocieri în formatul „5+2”.

Obiectivul principal al procesului de reglementare politică a conflictului transnistrean constă în identificarea unei soluții cuprinzătoare, viabile și definitive pentru conflictul transnistrean, prin elaborarea și atribuirea unui statut juridic special regiunii transnistrene ca parte integrantă a Republicii Moldova.

Soluția conflictului trebuie să fie bazată pe respectarea principiilor suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova în cadrul frontierelor ei internațional recunoscute.

Reglementarea definitivă a conflictului trebuie să asigure caracterul viabil, democratic, independent și suveran al statului reunificat, prin reintegrarea spațiului constituțional, economic, social, de securitate și de apărare.

Respectarea normelor, valorilor și practicilor democratice trebuie extinsă pe întreg teritoriul țării reunificate, prin asigurarea unui stat funcțional bazat pe principiile statului de drept și protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, asistate de o societate civilă liberă și consolidată.

Soluția politică a conflictului va fi consecventă vectorului strategic de integrare europeană a țării. Avansînd pe calea integrării europene, autoritățile Republicii Moldova vor continua să acționeze în direcția sporirii atractivității politice, economice și sociale a statului și a obiectivului de reintegrare.

În promovarea procesului de reglementare, autoritățile Republicii Moldova își vor concentra simultan eforturile asupra gestionării măsurilor de consolidare a încrederii și asupra procesului de negocieri vizînd reglementarea politică a conflictului. Măsurile de încredere au menirea de a contribui la eliminarea suspiciunilor și la soluționarea problemelor stringente cu care se confruntă populația de pe ambele maluri ale Nistrului.

Transformarea actualei operațiuni de pacificare într-o misiune multinațională civilă cu mandat internațional va contribui la atingerea reglementării politice, creînd mecanismele necesare de consolidare a încrederii și a securității.

Subiectul reglementării conflictului transnistrean va fi promovat consecvent în contextul contactelor bilaterale cu actorii internaționali implicați în procesul de reglementare - OSCE, Rusia, Ucraina, UE și statele membre ale acesteia, precum și SUA. Autoritățile Republicii Moldova își vor axa atenția atît pe obținerea sprijinului partenerilor externi pentru politicile de reintegrare promovate de stat, cît și pe asigurarea unor abordări comune între actorii internaționali. Autoritățile Republicii Moldova vor utiliza și forurile multilaterale de vocație universală și regională, în particular ONU, OSCE, Consiliul Europei etc., în scopul sensibilizării continue și al asigurării sprijinului necesar pentru eforturile de reintegrare. Vor continua eforturile în vederea securizării segmentului transnistrean al frontierei moldo-ucrainene, inclusiv prin cooperare cu Misiunea EUBAM.

Retragerea din Republica Moldova a prezenței militare străine este imperativă și urmează să fie efectuată în virtutea faptului că nu are temei legal, intrând în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, cu angajamentele și cu principiile internaționale din sfera controlului armamentului și a relațiilor politico-militare dintre state, care prevăd necesitatea acordului expres exprimat în acest sens de către autoritățile țării gazdă. Retragerea neîntârziată și necondiționată de pe teritoriul Republicii Moldova a munițiilor care aparțin Federației Ruse și a forțelor militare străine care asigură paza acestora este de natură să stimuleze procesul de soluționare politică a problemei transnistrene.

4.3. Diminuarea șanselor coerciției externe

Republica Moldova rămîne a fi expusă amenințării coerciției politice sau de altă natură, generată din exterior în scopul influențării opțiunilor ei de politică externă și internă. Coerciția externă poate fi exercitată sub forma unor măsuri cu caracter economic sau de alt ordin, precum și prin intermediul serviciilor speciale ale altor state. Starea actuală a lucrurilor indică necesitatea obținerii unor capacități adecvate în domeniul informațiilor și al comunicării. Aceste capacități trebuie să includă atât instrumentarul destinat obținerii calitative de informații și buneii gestiuni a lucrurilor pe linia de contrainformații, cât și instrumentarul folosit în comunicarea corespunzătoare din interiorul sectorului de securitate națională și în analiza informațiilor ce servesc la luarea deciziilor politice. Un sistem de informații resetat conform standardelor și practicilor folosite în UE va permite o mai bună orientare a Republicii Moldova în actualul mediu de securitate.

4.4. Combaterea factorului criminogen și a corupției

După cum arată analiza amenințărilor și a riscurilor cu impact asupra securității, în Republica Moldova se atestă o înrăutățire a situației criminogene pe fundalul diminuării capacității de combatere a lor de către structurile abilitate. Astfel, drept priorități vor fi: sporirea eforturilor de prevenire și de combatere a factorilor criminogeni, inclusiv lichidarea grupărilor criminale organizate ce activează atât pe teritoriul Republicii Moldova, cât și pe teritoriul altor țări, distrugerea bazei tehnico-materiale a acestor grupări. Urmează așadar implementarea reformei sectorului de securitate națională, fapt prin care va fi sporită capacitatea structurilor din sectorul de securitate națională abilitate cu funcțiile de combatere a factorilor criminogeni. Structurile abilitate vor continua totodată eforturile în vederea creării de condiții pentru combaterea eficientă a crimei organizate, a migrației ilegale și a traficului de ființe umane, în special în conexiune cu activitățile crimei organizate transnaționale. Vor fi întreprinse acțiunile necesare pentru a se asigura, în baza legislației, apărarea vieții, sănătății, onoarei, demnității, drepturilor, libertăților, intereselor și averii cetățenilor de atentate criminale, prevenirea și curmarea infracțiunilor, menținerea ordinii publice și securitatea publică, se va exercita supravegherea de stat în domeniul protecției civile și al apărării împotriva incendiilor pe întreg teritoriul țării. Se vor intensifica eforturile de reducere a fenomenului infracțional, a gradului de victimizare și de sporire a securității și a ordinii publice pentru asigurarea protecției cetățenilor, inviolabilității proprietății și a celorlalte valori patrimoniale și nepatrimoniale. Urmează să se acorde o atenție sporită utilizării oportunităților pe care le oferă Interpolul, Europolul, alte organizații de cooperare ale organelor de drept, precum și intensificării

colaborării cu structuri similare din statele vecine. Implementarea sistemului poliției comunitare și preluarea funcțiilor de asigurare și de restabilire a ordinii publice pe întreg teritoriul țării sub responsabilitatea trupelor de carabinieri vor fi măsurile de bază în asigurarea ordinii publice.

Un imperativ al timpului constă în dezvoltarea parteneriatului între organele de menținere a ordinii de drept și societatea civilă, în ridicarea rolului comunității la asigurarea securității și a liniștii publice, în prevenirea fenomenului infracțional, în special a delincvenței juvenile, precum și în ridicarea culturii de deținere și de folosire a armelor din circuitul civil.

Pornind de la faptul că fenomenul corupției afectează grav securitatea economică a statului, lezează drepturile omului, subminează structurile statale și progresul social, ceea ce periclitează securitatea națională a Republicii Moldova, instituțiile publice abilitate vor continua abordarea luptei împotriva corupției la nivel strategic.

Acest fenomen trebuie ținut sub un control riguros și diminuat atât prin aplicarea unor măsuri de prevenire a factorilor criminogeni și de înlăturare a condițiilor care generează corupția, cât și prin depistarea nemijlocită a actelor de corupție, prin tragerea la răspundere juridică a vinovaților, în temeiul legii, prin mediatizarea cazurilor de corupție combătute.

Documentul de politică ce conține direcția orientativă a prevenirii și a combaterii corupției este Strategia națională anticorupție. Pentru realizarea acestei politici, instituțiile publice antrenate în lupta împotriva corupției vor executa măsurile din Planul de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale anticorupție, din Planul național de dezvoltare etc.

Un rol important în acest sens îi revine societății civile, care urmează a completa aceste măsuri cu acțiuni de monitorizare și de susținere a eforturilor.

4.5. Ameliorarea situației demografice, a sănătății populației și asigurarea securității farmaceutice

Pornind de la tendințele negative ale sporului natural în Republica Moldova, vor fi monitorizate în continuare problemele de dezvoltare demografică, se vor adopta politici de eliminare a amenințărilor și a vulnerabilităților existente și a celor de viitor, identificând acțiuni de asigurare a securității demografice prin coeziune, dezvoltare și securitate economică. Autoritățile publice centrale vor elabora și implementa Strategia națională în domeniul securității demografice.

Reducerea răspândirii bolilor va fi realizată prin elaborarea și implementarea unor politici și programe naționale de profilaxie primară și secundară, inclusiv prin promovarea sănătății, prin informarea și modificarea comportamentelor de risc, prin extinderea vaccinării profilactice, prin mărirea potențialului de intervenție pentru detectarea, localizarea și lichidarea focarelor epidemice, prin cooperare internațională în scopul protecției teritoriului țării de importul și de răspândirea maladiilor transmisibile, prin implementarea Regulamentului Sanitar Internațional.

Securitatea farmaceutică va fi realizată prin asigurarea din partea statului a unei protecții durabile pentru întreaga comunitate și pentru fiecare locuitor în parte față de orice amenințare/pericol generat ca urmare a activității nesatisfăcătoare/ neconforme/ilegale a sistemului farmaceutic sau a părților sale componente. Autoritățile publice centrale vor elabora și vor implementa strategia și planul strategic privind fortificarea securității farmaceutice în Republica Moldova, având drept scop prevenirea introducerii pe piața farmaceutică a medicamentelor falsificate, de calitate neconformă; asigurarea inofensivității medicamentelor prin fortificarea cercetărilor clinice și a farmacovigilenței; asigurarea

păstrării conforme a medicamentelor în cadrul întreprinderilor farmaceutice; dezvoltarea industriei farmaceutice naționale și altele.

Sănătatea publică va fi susținută prin dezvoltarea capacităților de adaptare și de răspuns la un șir de factori ambientali și sociali, cum ar fi poluarea apei potabile, schimbarea climei, utilizarea substanțelor și a deșeurilor chimice toxice, utilizarea surselor de radiații ionizante și a materialelor radioactive, și prin realizarea măsurilor de prevenire a maladiilor condiționate de acești factori. Se preconizează elaborarea și atribuirea bugetului necesar implementării unui plan de acțiuni pentru sănătate în relație cu mediul, cu implicarea tuturor autorităților responsabile și a societății civile.

Avînd în vedere tendința globală de creștere a infecției HIV/SIDA, instituțiile abilitate vor menține situația sub monitorizare permanentă. Un accent deosebit va fi pus pe stabilizarea situației epidemice a tuberculozei.

Modificat prin HP269 din 07.12.17, MO441-450/22.12.17 art.755

4.6. Prevenirea, gestionarea și eliminarea efectelor în caz de calamități naturale, de poluare a mediului și de accidente tehnogene

În vederea asigurării reacționării prompte și eficiente la riscurile posibile și la necesitățile actuale, sistemul protecției civile urmează a fi transformat treptat într-un sistem național de gestionare a situațiilor excepționale. Acest sistem va include în calitate de participanți toate structurile statului, precum și instituțiile neguvernamentale, care să interacționeze în baza unor mecanisme clare, transparente și interdependente, maximal adaptate la necesitățile și la așteptările cetățenilor. Mecanismele de cooperare se vor baza pe următoarele principii: utilizare în comun a resurselor, intervenție integrată, flexibilitate, organizare pe module, siguranță în funcționare.

În scopul adoptării și al implementării standardelor Uniunii Europene în domeniul gestionării cazurilor și a situațiilor excepționale, în Republica Moldova vor fi realizate o serie de măsuri ca, de exemplu, telefonul unic european de urgență "112".

Toate elementele de intervenție la situațiile excepționale vor fi reformate pentru a deveni compacte, mobile și rapide, multifuncționale și dotate corespunzător, cu funcționare autonomă pe o perioadă determinată. Pe lângă intervențiile efectuate în limitele Republicii Moldova, acestea urmează să aibă capacitatea de a interveni și a funcționa peste hotarele țării, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. De asemenea, vor fi intensificate eforturile de creare a unui mecanism eficient de comunicare cu parteneri externi în vederea semnalizării și prevenirii situațiilor excepționale.

O atenție deosebită se va acorda procesului de instruire, care este unul din pilonii pregătirii multilaterale a serviciilor de intervenție și a populației în domeniul prevenirii și al lichidării consecințelor situațiilor excepționale.

Se va continua colaborarea în contextul tratatelor și altor documente politice la care Republica Moldova este parte pentru asigurarea securității ecologice în context transfrontalier, la nivel regional și internațional.

Se vor întreprinde măsuri pentru:

armonizarea legislației naționale din domeniul protecției mediului la Directivele Europene;

monitorizarea și prevenirea proceselor geologice periculoase;

monitorizarea și prognozarea hazardurilor naturale periculoase;

reducerea poluării componentelor de mediu ca rezultat al activității antropogene;

asigurarea informării operative în cazul poluării accidentale a componentelor de mediu;

reducerea și eliminarea impactului substanțelor chimice toxice asupra mediului și a sănătății populației;

remedierea terenurilor contaminate cu poluanți organici persistenti.

Va fi consolidată colaborarea cu societatea civilă și va fi extinsă implicarea publicului în luarea deciziilor în domeniul mediului, asigurându-se accesul la informația de mediu, în conformitate cu legislația în vigoare.

4.7. Asigurarea securității informaționale

Pornind de la creșterea rolului pe care îl au tehnologiile informaționale în domeniul securității statului, instituțiile abilitate vor întreprinde acțiuni pentru asigurarea securității și administrării eficiente a sistemelor informaționale naționale, atât la nivel juridic, cât și la nivel funcțional, prin reducerea principalilor factori de risc, precum sînt: atacurile pe rețea (*cyber-crimes*), virușii informatici, vulnerabilitatea softurilor, neglijența sau rea-voința utilizatorilor, conectarea neautorizată a persoanelor terțe.

Pentru ameliorarea securității tehnologiilor informaționale, instituțiile abilitate vor elabora soluții tehnice speciale de sporire a fiabilității rețelelor comunicaționale în cazuri critice, precum și de creare a arhivelor și a stocurilor de documente electronice în vederea depozitării securizate a bazei de date de importanță națională, în conformitate cu regimul de stocare, păstrare și de evidență stabilit de legislație referitor la documentul electronic și la semnătura digitală, la registre și la protecția datelor cu caracter personal. Se va analiza posibilitatea de consolidare a mecanismelor de protecție a datelor personale în vederea eliminării utilizării acestora în scopuri ilicite sau în scopuri politice. Instituțiile abilitate vor dezvolta totodată capacitățile naționale necesare pentru efectuarea unui schimb securizat și pentru stocarea informațiilor, transmiterea promptă și eficientă a fluxului de informații, inclusiv a celor clasificate, pe plan intern și extern, în caz de diverse crize ori situații excepționale.

Securitatea informațională a statului ține și de provocările cu caracter mediatic îndreptate împotriva Republicii Moldova. În acest sens, va fi ajustat un cadru normativ relevant, vor fi instituite mecanisme eficiente de monitorizare, de control și de implementare în vederea diminuării discrepanțelor și a provocărilor existente, protejării societății de eventuale tentative de dezinformare și/sau de informare manipulative din exterior. În acest proces va fi consultată societatea civilă.

4.8. Asigurarea securității societale

Consolidarea unei societăți echilibrate și democratice în Republica Moldova va fi realizată prin implementarea criteriilor europene, conform obligațiilor asumate de Republica Moldova în cadrul Consiliului Europei și altor organizații internaționale.

În Republica Moldova vor fi promovate în continuare garanțiile privind drepturile reprezentanților minorităților etnice și ai diferitelor grupuri sociale minoritare. Autoritățile vor continua să sprijine informarea societății despre istoria și cultura țării, despre procesele politice, despre posibilitățile și drepturile participării la aceste procese, stimulînd astfel spiritul civic și implicarea civilă.

În procesul integrării minorităților etnice în societate va fi respectată identitatea lor culturală și lingvistică. Sistemul educațional va continua să promoveze însușirea limbii de stat a Republicii Moldova, a limbilor minorităților naționale, facilitînd astfel integrarea socială.

Se va asigura respectarea dreptului cetățenilor Republicii Moldova la libertatea conștiinței și a religiei, se vor crea condițiile necesare pentru funcționarea pe teritoriul țării a cultelor care respectă legislația națională.

În scopul combaterii tabagismului vor fi luate măsuri privind respectarea interdicțiilor legate de fumatul în locurile publice, de vânzarea articolelor din tutun persoanelor cu vîrstă de pînă la 18 ani, vor fi examinate posibilitățile de majorare a accizelor la importul articolelor din tutun și a taxei pe valoarea adăugată, vor fi promovate programe de profilaxie și de tratament al tabagismului etc.

Combaterea consumului abuziv de alcool se va realiza prin interzicerea vînzării producției alcoolice minorilor, prin controlul asupra calității băuturilor alcoolice, prin informarea corectă și imparțială a populației cu privire la impactul negativ al abuzului de alcool asupra sănătății etc. Se vor prevedea surse bugetare pentru tratamentul bolnavilor de alcoolism și de narcomanie și se vor întreprinde măsuri pentru a nu se permite proliferarea narcoticelor, scurgerea din circuitul legal al ocrotirii sănătății a substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor. Legislația națională în domeniul tutunului, al alcoolului și al drogurilor va fi ajustată la cerințele tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

4.9. Asigurarea stabilității politice

Frecvența excesivă a ciclurilor electorale repetate diminuează stabilitatea sistemului politic și a țării în ansamblu. În acest sens, implementarea normelor europene de dialog constructiv între formațiunile politice, în special între cele implicate în procesele electorale, este necesară pentru depășirea unor blocaje care generează instabilitate politică. Astfel, se va lua în calcul necesitatea examinării modalității de perfecționare a legislației naționale, ținîndu-se cont de obiectivele stabilității politice, ale dezvoltării Republicii Moldova, ale integrării europene. În acest proces vor fi consultați intens partenerii externi, inclusiv UE, Consiliul Europei și Comisia de la Veneția, alți actori care promovează valorile veritabile ale democrației.

4.10. Managementul integrat al frontierei de stat

Managementul integrat al frontierei de stat este unul dintre instrumentele-cheie în menținerea (protejarea) stării de securitate națională, fiind îndreptat împotriva migrației ilegale și a infracțiunilor conexe, altor infracțiuni transfrontaliere, inclusiv a celor care se intercalează cu fenomenul terorismului internațional.

Asigurarea managementului integrat al frontierei de stat constituie, de asemenea, unul din obiectivele importante ale reformării sectorului de securitate națională și ale avansării pe calea integrării europene.

În contextul respectiv, la nivel național vor fi adoptate măsuri graduale în vederea asigurării managementului integrat al frontierei de stat pe toate sectoarele ei, care trebuie să reunească următoarele aspecte:

controlul și supravegherea frontierei de stat în baza analizei riscurilor, a datelor și a informațiilor prelucrate privind infracționalitatea;

depistarea și investigarea crimelor transfrontaliere de către Serviciul Grăniceri și Serviciul Vamal în coordonare cu alte autorități din sistemul justiției și al afacerilor interne la nivel național;

implementarea măsurilor pe care le presupune modelul de acces în Republica Moldova structurat pe patru nivele (măsurile în țările terțe, cooperarea cu țările vecine, controlul la frontiere, măsurile de control în interiorul țării, inclusiv readmisia);

cooperarea dintre autoritățile implicate în managementul integrat al frontierei de stat, inclusiv prin facilitarea schimbului de informații necesare pentru punerea în aplicare a măsurilor de securitate la frontieră;
cooperarea internațională în domeniul asigurării securității frontierei de stat;
coordonarea și asigurarea coerenței activităților autorităților implicate în asigurarea securității frontierei prin Consiliul Național pentru Managementul Integrat al Frontierei de Stat.

4.11. Asigurarea securității alimentare

Politica de stat va asigura deplina și eficienta gestionare a resurselor alimentare strategice. Credibilitatea, siguranța și calitatea produselor alimentare constituie criterii fundamentale cărora Republica Moldova li se va conforma pentru a asigura protecția sănătății consumatorului și competitivitatea produselor alimentare pe piețele interne și cele externe. Având în vedere influența acestei politici asupra sferei sociale și a celei economice, elaborarea și implementarea unei astfel de politici, precum și supravegherea politicii de prețuri la produsele de primă necesitate, măsurile concrete de susținere a producătorilor autohtoni, calitatea produselor importate, inclusiv a celor modificate genetic, vor constitui sarcini prioritare ale instituțiilor din sectorul agroindustrial.

În scopul dezvoltării unui sector agricol cu o producție conformă cerințelor pieței europene și ale celei globale și de o calitate competitivă, instituțiile abilitate vor întreprinde măsuri de modernizare a tehnologiilor de producție, de asigurare a calității pe parcursul întregului proces de producție și distribuție, de promovare și dezvoltare a pieței de desfacere.

Securitatea alimentară internă va reprezenta una din prioritățile dezvoltării sectorului agroindustrial. Principiul „De la produse alimentare sigure la un regim alimentar sănătos” va sta la baza dezvoltării politicilor și a planurilor de acțiuni, a elaborării și adoptării unui cadru normativ în domeniul calității, siguranței și al securității alimentare, precum și a protecției sănătății consumatorilor. În scopul protecției sănătății consumatorilor vor fi elaborate și implementate programe de monitorizare a amenințărilor din lanțul alimentar.

4.12. Combaterea terorismului

Autoritățile abilitate cu prevenirea și combaterea terorismului sau activităților conexe lui vor depune în continuare eforturile necesare în vederea implementării programelor și a strategiilor de evaluare, de monitorizare, de protecție și altele asemenea, adoptate pe plan internațional și asumate de Republica Moldova. Aceste acțiuni sînt necesare pentru ridicarea funcționalității sistemului de securitate națională și pentru eficientizarea operaționalității instituționale de prevenire și de combatere a amenințărilor și a riscurilor de ordin terorist sau a fenomenelor aferente lor.

Activitatea autorităților publice competente urmează să se axeze pe trei segmente de bază: prevenirea și neadmiterea manifestărilor de terorism; curmarea și combaterea finanțării terorismului; combaterea terorismului prin cooperare cu instituțiile abilitate.

În acest sens, Republica Moldova își va concentra eforturile asupra abordării integrate a oricărei manifestări teroriste sau activități aferente ei, consolidînd sistemul național de combatere a terorismului. În plan instituțional, se vor realiza acțiuni de întărire a cooperării internaționale, inclusiv prin finalizarea eforturilor vizînd: definirea clară și cuprinzătoare a terorismului și stabilirea procedurilor-standard de operare, perfecționarea sistemului de operațiune antiteroristă pentru acțiunea coerentă a autorităților și a instituțiilor cu

responsabilități în combaterea terorismului, pentru o mai bună cunoaștere a structurilor, metodelor și tehnicilor teroriste.

4.13. Cercetarea amenințărilor, riscurilor și a vulnerabilităților cu impact asupra capacității de apărare și a securității naționale

Organizațiile din sfera științei și a inovării vor identifica, prin intermediul cercetărilor strategice interdisciplinare în domeniul apărării și al securității, mecanismele de asigurare, pe termen scurt și mediu, a securității naționale, inclusiv a securității militare a statului în condițiile reconfigurării arhitecturii geostrategice.

În sensul respectiv, acestea:

vor realiza expertize pentru instituțiile abilitate cu asigurarea securității naționale;

vor elabora scenarii de asigurare a securității naționale prin analiza amenințărilor, riscurilor și vulnerabilităților atât de proveniență globală, cât și de proveniență regională;

vor argumenta științific locul, rolul și funcțiile securității naționale în documentele strategice de planificare a politicilor de stat;

vor investiga schimbările ce intervin în evoluția securității naționale cu impact asupra intereselor naționale ale Republicii Moldova.

5. Sectorul de securitate națională și reforma lui

Sistemul de securitate națională funcționează în conformitate cu legislația în vigoare.

Obiectivele principale ale reformei acestui sistem vor ține cont de standardele și de practicile avansate din domeniu implementate în țările Uniunii Europene.

5.1. Cadrul instituțional al sectorului de securitate națională

Cadrul instituțional care stă la baza sistemului alcătuiește sectorul de securitate națională a Republicii Moldova. Din acest sector fac parte instituțiile de stat cu mandat de forță destinate implementării sarcinilor de protecție a cetățenilor și a statului (*nivel operațional*) și instituțiile civile de stat care exercită funcțiile de guvernare, de planificare, de control și de supraveghere în sistemul securității naționale (*nivel administrativ*).

În conformitate cu legislația în vigoare, la formarea și la realizarea politicii de asigurare a securității naționale participă autoritățile publice supreme în domeniul asigurării securității statului (Parlamentul, Președintele Republicii Moldova, Guvernul și Consiliul Suprem de Securitate), organele securității și ale apărării statului (Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Serviciul Grăniceri și Serviciul Vamal), alte autorități publice.

5.1.1. Consiliul Suprem de Securitate, mecanism de cooperare și de coordonare a activității sectorului de securitate națională

Consiliul Suprem de Securitate este un organ consultativ care analizează starea sectorului de securitate națională și prezintă Președintelui Republicii Moldova, altor autorități recomandări în luarea de decizii ce țin de securitatea națională.

Consiliul Suprem de Securitate utilizează capacitățile și expertiza comisiilor interdepartamentale create pentru gestionarea proceselor din domeniul securității naționale, cum ar fi Comisia națională pentru implementarea Planului individual de acțiuni al parteneriatului, Comisia de stat pentru realizarea analizei strategice a apărării etc.

5.1.2. Forțele armate

Forțele armate sînt destinate asigurării securității militare și au următoarele misiuni: apărarea independenței, integrității teritoriale și suveranității Republicii Moldova, participarea la operații internaționale de pacificare, acordarea de sprijin autorităților civile în situații de criză.

Forțele armate vor fi pregătite în baza doctrinelor moderne de luptă, pentru o gamă largă de misiuni, în corespundere cu modalitățile moderne de ducere a acțiunilor militare. Pentru realizarea obiectivelor trasate în Strategie, se stabilesc următoarele sarcini specifice pe termen mediu:

modernizarea Armatei Naționale în vederea creării unei structuri de forță, capabilă să asigure securitatea militară, precum și folosirea eficientă a resurselor alocate, menținerea sistemului de serviciu militar mixt, cu majorarea ulterioară a ponderii serviciului militar prin contract;

îndeplinirea misiunilor corespondente menținerii păcii în Zona de securitate, pînă la modificarea formatului actual al forțelor mixte de menținere a păcii;

dezvoltarea continuă a capacităților naționale de participare la operații internaționale de pacificare și extinderea nivelului de participare pînă la o unitate independentă;

supravegherea și controlul spațiului aerian al țării;

revizuirea sistemului național de mobilizare, necesar pentru asigurarea securității militare.

5.1.3. Activitatea Serviciului de Informații și Securitate

Serviciul de Informații și Securitate (SIS) este un organ de stat specializat, căruia îi revine competența directă de asigurare a securității de stat a Republicii Moldova. În acest context, activitatea SIS se va subordona necesității de asigurare, în primul rînd, a unei securități funcționale și multidimensionale, de curmare a tentativelor informativ-subversive din străinătate, de prevenire a activității anticonstituționale a unor grupări și formațiuni atît din țară, cît și din exteriorul ei, de combatere a criminalității organizate, a manifestărilor de corupție, care subminează securitatea statului, și a terorismului, de asigurare a stabilității economice a țării și a protejării potențialului național de apărare.

Scopul activității SIS îl constituie asigurarea securității interne și externe, apărarea ordinii constituționale, a sistemului economic național și a capacității de apărare, combaterea terorismului și altor amenințări la adresa securității de stat cu mijloace preventive și speciale de natură nonmilitară.

Pentru atingerea acestui scop și realizarea obiectivului general al politicii statului în domeniul securității naționale, SIS obține, verifică, evaluează, păstrează și valorifică informațiile necesare cunoașterii, prevenirii și contracarării oricăror acțiuni care constituie sau ar putea constitui amenințări la adresa suveranității, independenței, securității, ordinii constituționale și integrității teritoriale a Republicii Moldova, precum și datele cu referire la evoluțiile și la evenimentele din afara țării de care se ține cont la formularea politicii externe, de apărare și a politicii economice a Republicii Moldova. SIS previne și contracarează aspirațiile subversive orientate împotriva Republicii Moldova, acțiunile de subminare violentă a instituțiilor democratice ale statului, alte acțiuni ce prezintă amenințări la adresa securității statului; întreprinde măsuri de prevenire și de combatere a infracțiunilor cu caracter terorist, a acțiunilor de finanțare și de asigurare materială a actelor teroriste și altor activități extremiste; edifică și asigură funcționarea securizată a sistemelor guvernamentale de comunicații, protecția și prevenirea divulgării de informații ce constituie secret de stat; asigură crearea, funcționarea și dezvoltarea sistemelor de protecție criptografică și tehnică a informației; întreprinde măsuri de asigurare contrainformativă în condițiile legii.

5.1.4. Serviciul Grăniceri

Serviciul Grăniceri este o autoritate administrativă centrală care își exercită atribuțiile și promovează politica statului în domeniul supravegherii și al controlului frontierei de stat în scopul combaterii faptelor specifice criminalității transfrontaliere, inclusiv migrației ilegale, al asigurării intereselor Republicii Moldova la frontiera de stat, în condițiile legii. Serviciul Grăniceri promovează politica statului și în alte domenii prevăzute de legislația în vigoare. Pentru realizarea obiectivelor trasate în Strategie sînt stabilite următoarele priorități pe termen mediu:

elaborarea și implementarea Strategiei naționale cu privire la managementul integrat al frontierei de stat;

armonizarea legislației la acquis-ul Uniunii Europene;

optimizarea activității Serviciului Grăniceri în scopul transformării cu atribuirea capacităților depline de combatere a crimelor la frontiera de stat, inclusiv în contextul lansării negocierilor Acordului de asociere cu Uniunea Europeană la compartimentul „Gestionarea frontierei de stat” și prin prisma liberalizării regimului de vize;

demilitarizarea și profesionalizarea treptată a Serviciului Grăniceri;

dezvoltarea infrastructurii și a echipamentului frontierei de stat;

dezvoltarea Sistemului informațional integrat al Serviciului Grăniceri, a tehnologiilor avansate, în particular în contextul participării în cadrul Inițiativei europene cu privire la dezvoltarea supravegherii frontierei (EUROSUR).

5.2. Linii directoare ale reformei sectorului de securitate națională

Reforma sectorului de securitate națională constituie un obiectiv-cheie în atingerea unei stări durabile de securitate și de stabilitate a Republicii Moldova. Reformarea acestui sector reprezintă un proces complex, cu efect asupra întregului sistem de securitate națională, inclusiv asupra instituțiilor de stat și a celor nestatale din afara limitelor sectorului de securitate națională.

Procesul de reformare a sectorului de securitate națională, în care vor fi antrenate societatea civilă, mass-media, organizațiile internaționale relevante, include în perioada de referință a Strategiei următoarele obiective: redimensionarea calitativă și cantitativă a sectorului de securitate națională, astfel încît să se facă posibilă planificarea activității și alocarea resurselor necesare acestui sector în conformitate cu principiile, cu valorile generale, cu obiectivele și liniile directoare ale securității naționale; consolidarea capacităților de analiză și de reacție a sectorului de securitate națională la schimbările mediului de securitate la nivel național și internațional; asigurarea controlului civil asupra sectorului de securitate națională; întărirea legitimității sectorului de securitate națională; prevenirea eficientă a situațiilor de conflict, de criză și de urgență; reunificarea țării pe cale pașnică.

Reformarea sectorului de securitate națională al Republicii Moldova în conformitate cu standardele și cu practicile euro-atlantice se va realiza gradual și va cuprinde două niveluri: *nivelul politic* al reformei, care prevede eficientizarea gestiunii sectorului de securitate națională, și *nivelul tehnic*, orientat spre ridicarea nivelului de competență operațională, spre consolidarea capacităților instituționale și de personal, precum și a funcționalității structurilor sectorului de securitate națională.

În scopul derulării corespunzătoare a reformei sînt definite următoarele sarcini:

a) *consolidarea capacităților de planificare strategică*

Scopul acestei sarcini îl constituie dezvoltarea unui sistem eficient de planificare în vederea asigurării securității naționale, investiția cu putere a acestuia, în funcție de amenințările și de riscurile cu impact asupra securității naționale, precum și de resursele și de instrumentele politice disponibile.

Metode de implementare:

consolidarea rolului Consiliului Suprem de Securitate, investiția sa cu funcții deliberative, de coordonare și de elaborare a politicilor în domeniile de securitate și de apărare, precum și dezvoltarea următoarelor capacități:

- de informare și comunicare;

- de analiză permanentă a sistemului de securitate națională și de ajustare a acestuia în funcție de evoluția amenințărilor și a riscurilor;

- de coordonare, de monitorizare și de planificare strategică pentru prevenire și reacție în situații de criză;

implicarea activă în procesul elaborării politicilor de securitate a componentei civile a sectorului de securitate națională și a societății civile;

efectuarea periodică a analizei strategice a sistemului de securitate națională și de apărare.

b) perfecționarea cadrului instituțional și normativ

Scopul acestei sarcini îl constituie consolidarea bazei normative relevante pentru consfințirea și implementarea competențelor structurilor din sectorul de securitate națională, respectarea ierarhiei administrative din sector, precizarea funcțiilor și a mandatului structurilor din sectorul de securitate națională, ierarhizarea sistemului de securitate națională.

Metode de implementare:

adoptarea de acte normative sau ajustarea celor existente la necesitățile reformei sistemului de securitate națională în scopul instituirii unui cadru normativ și instituțional funcțional și transparent, al delimitării clare a atribuțiilor și a competențelor, pentru evitarea suprapunerilor de competențe între forțele armate și celelalte structuri ale sectorului de securitate națională;

determinarea competențelor în domeniul informațiilor și al contrainformațiilor civile și militare și al mecanismelor de supraveghere și de subordonare a serviciilor respective;

demilitarizarea tuturor instituțiilor publice cu mandat de forță, cu excepția forțelor armate.

c) reformarea forțelor armate

Scopul acestei sarcini îl constituie dezvoltarea și menținerea permanentă a unor forțe armate credibile, suficiente cantitativ, flexibile, mobile, multifuncționale și interoperabile, capabile să asigure îndeplinirea misiunilor.

Pentru atingerea acestui scop va continua reforma forțelor armate, ghidată de analiza strategică a apărării, cu concentrare prioritară asupra următoarelor aspecte-cheie:

îndeplinirea recomandărilor date în Analiza Strategică a Apărării;

revizuirea structurii componentelor forțelor armate;

trecerea la planificarea apărării bazată pe capabilitățile și capacitățile existente și pe cele necesare pentru participare la eventuale operații, în scopul atingerii obiectivelor de securitate națională, regională și internațională;

armonizarea procesului de planificare a apărării cu sistemul de planificare strategică și bugetară al statului în sectorul de securitate națională;

delimitarea atribuțiilor între structurile de comandă, realizarea sistemelor moderne de comunicații și de informatică, ajustarea sistemului național de mobilizare;

perfecționarea bazei conceptuale cu privire la modalitățile de îndeplinire a misiunilor, de

planificare și de organizare a operațiilor militare;
modernizarea sistemului de management al resurselor umane, creșterea calității vieții personalului și perfecționarea profundă a instruirii și a învățămîntului militar;
promovarea imaginii forțelor armate în societate prin intermediul intensificării educației militar-patriotice a cetățenilor;
realizarea programelor de înzestrare cu echipament necesar pentru executarea misiunilor în zona de securitate, asigurarea supravegherii și a controlului spațiului aerian, îndeplinirea angajamentelor internaționale;
elaborarea unui program național de modernizare a tehnicii militare și a armamentului din dotare, precum și reînzestrarea forțelor armate în corespundere cu misiunile și cu sarcinile lor.

În procesul reformării, forțele armate vor realiza structura lor modificată, compusă din următoarele forțe: terestre, aeriene, speciale și de suport. Pe plan operațional, forțele vor fi grupate astfel: forțe operaționale, forțe cu efective reduse și forțe de rezervă;

d) instituirea unui sistem viabil de informare a populației și de comunicare

Scopul acestei sarcini îl constituie încurajarea participării societății civile la procesul de reformare a sectorului de securitate națională, stimularea dezbaterilor în societate a problemelor de securitate și a rolului instituțiilor de securitate, ridicarea nivelului interacțiunii dintre societate și instituțiile statului.

Informarea adecvată a cetățenilor despre problemele ce țin de securitatea națională este un punct de pornire în promovarea relațiilor dintre structurile de forță ale sectorului de securitate națională și populație, în crearea de condiții pentru ca marea majoritate a populației să accepte obiectivele de reformare a sectorului de securitate națională, în instituirea unui climat politic propice susținerii procesului de reforme.

Realizarea acestor sarcini se va baza pe prevederile Strategiei de informare și de comunicare cu publicul în domeniul apărării și securității naționale, care urmează a fi aprobată de Guvern.

Metode de implementare:

sprijinirea activităților educaționale și informaționale privind problematica securității naționale în vederea promovării în rândurile populației a unei bune înțelegeri a problemelor din sectorul de securitate națională;

crearea de condiții favorabile dezvoltării capacităților instituționale ale exponenților societății civile pentru a le facilita înțelegerea clară a necesităților și a priorităților de securitate și de apărare, precum și implicarea lor constructivă în procesul de reforme.

e) reformarea trupelor de carabinieri

Procesul de reformare a trupelor de carabinieri prevede restructurarea lor în forțe capabile să execute misiuni pe timp de pace și în situații de criză. În procesul reformării se preconizează întreprinderea următoarelor măsuri:

revizuirea structurilor operaționale din componența unităților militare existente în timp de pace pentru alocarea eficientă a resurselor financiare, menținerea sistemului de serviciu militar mixt, cu majorarea treptată a ponderii serviciului militar prin contract;

examinarea și adaptarea, bazate pe rezultatele analizei strategice a apărării, a actualului sistem de mobilizare a trupelor de carabinieri în vederea corespunderii structurii aprobate și resurselor disponibile;

adaptarea la cerințele actuale a sistemului de pregătire inițială și de perfecționare profesională a corpului de subofițeri al trupelor de carabinieri;

revizuirea componenței forțelor destinate să participe la acțiuni în situații de criză și în

situații excepționale, la acțiuni antiextremiste (antiteroriste);
perfecționarea subunităților asigurare de luptă și logistică (tehnică și logistică) ale trupelor de carabinieri;
preluarea asigurării și restabilirii ordinii publice pe întreg teritoriul țării.
Planurile de reformare a trupelor de carabinieri vor fi ajustate, după caz, la rezultatele analizei strategice a apărării.

6. Asigurarea cu resurse a sectorului de securitate națională

Conștientizarea importanței pe care o are starea satisfăcătoare de securitate națională pentru Republica Moldova, care va permite dezvoltarea democratică a statului și a societății pînă la transformarea lor într-o democrație viabilă și modernă, precum și asumarea răspunderii pentru asigurarea unei astfel de stări trebuie să conducă la angajarea plenară a politicului și a societății civile în realizarea prevederilor programatice ale Strategiei.

Nu în ultimul rînd, importanța securității naționale trebuie să indice necesitatea asigurării întregului sistem de securitate națională și a sectorului de securitate națională cu resurse umane de calitate, cu resurse tehnico-materiale, financiare și științifice corespunzătoare realizării măsurilor prevăzute în Strategie.

Sînt stabilite următoarele obiective pentru asigurarea economico-financiară, tehnico-materială și științifică a implementării Strategiei:

programarea și alocarea de resurse pe obiective strategice în strictă conformitate cu prioritățile stabilite în Strategie;

aplicarea managementului resurselor în baza programelor pentru toate structurile sectorului de securitate națională;

dezvoltarea conlucrării instituțiilor implicate în asigurarea resurselor, precum și exercitarea eficientă a controlului parlamentar;

promovarea transparenței în alocarea și utilizarea resurselor publice menite să ducă la creșterea responsabilității față de contribuabil.

Instituțiile abilitate vor prevedea în planurile de activitate măsuri adecvate de consolidare a capacităților de administrare și de utilizare eficientă a resurselor pentru implementarea obiectivelor stabilite în Strategie.

7. Etapele de implementare, procedurile de raportare și de monitorizare

În conformitate cu prevederile Legii nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, luînd în considerare caracterul dinamic al stării securității naționale, Strategia cuprinde direcții orientative de activitate în domeniul securității naționale pe un termen mediu de 4-7 ani.

Rolul de monitorizare a procesului de implementare și de coordonare interinstituțională a activităților se atribuie Consiliului Suprem de Securitate. Autoritățile administrației publice centrale vor informa semestrial Consiliul Suprem de Securitate despre mersul implementării Strategiei și vor formula, după caz, propuneri, recomandări, soluții coordonate. Consiliul Suprem de Securitate va informa anual Parlamentul despre aplicarea Concepției Securității Naționale și despre implementarea Strategiei.

Strategia va fi revizuită și actualizată, inclusiv prin consultarea societății civile, cel puțin o dată la 4 ani de la intrarea ei în vigoare.